

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

In dit *Intermezzo* belichten we ervaringen van politici in gemeenten en provincies met nudging aan de hand van een concreet voorbeeld. Welke inzichten heeft ‘de zingende snelweg’ bij Jelsum opgeleverd? Gedeputeerde Sietske Poepjes (CDA), van de provincie Fryslân legt uit.

Wat de ‘zingende weg’ bij Jelsum bestuurders leren kan

door Jan Prij De auteur is redactiesecretaris van *Christen Democratische Verkenningen*.

Wat was het probleem?

Poepjes: ‘Er kwam een nieuwe weg bij Jelsum en daar moest dus ook nieuwe belijning op. Onze technische infrastructurele dienst wilde testen hoe die belijning het zou uithouden op dat nieuwe asfalt, inclusief ribbelstrookjes die burgers laten horen wanneer je van de goede kant van de weg dreigt te geraken. We dachten: Als we dan toch nieuwe lijnen moeten aanbrengen op dat wegvak, laten we dan op de ribbelstroken een melodietje maken, het Friese volkslied, passend bij het gegeven dat Leeuwarden met Friesland in 2018 de Culturele Hoofdstad van Europa is. Het was bedoeld als tijdelijk testproject van een paar maanden, maar het liep anders.’

Wat waren de effecten?

Poepjes: ‘De proef werkte tot op zekere hoogte eigenlijk te goed. Mensen die in de buurt wonen kregen veel last van het geluid, omdat je steeds het Friese volkslied hoort. Er kwamen bovendien meer mensen op de proef af, die door ons ook op sociale media was gepresenteerd, dan verwacht. Mensen uit heel Friesland wilden weleens kijken, zien en horen wat de effecten waren. Veel meer mensen dan gebruikelijk gingen over het stukje weg heen. Om vervolgens (veel) te hard over de strook te rijden om te horen hoe het klonk. Anderen gingen er zelfs achterstevoren overheen. Deze effecten hadden we niet voorzien.’

Wat zijn de lessen?

Poepjes: ‘We moeten de inwoners de volgende keer beter betrekken bij het initiatief en hen eerder op de hoogte brengen. Nu was hun een dag van tevoren een brief gestuurd waarin de proef van de volgende dag was aangekondigd, en dan nog zonder

de geluidsstroken te noemen, omdat het een ludieke actie betrof met een sterk staaltje techniek dat min of meer tot het laatst toe een verrassing moest blijven. We waren even vergeten dat voor omwonenden het grappige verrassingseffect niet zo werkte. Zij werden die nacht en de volgende zaterdag al onverwacht met herrie en overlast geconfronteerd. Mensen kunnen best wel wat accepteren en tolereren, als ze het maar van tevoren weten en er niet zomaar over hen beslist wordt.’

‘De tweede les is: wees aanspreekbaar, ook bij fouten, dan kun je snel de schade herstellen en samen verder. Toen ik maandagochtend ter plekke was om het geheel officieel te openen, werd ik vooral met buurtbewoners geconfronteerd die geïrriteerd waren over de onverwachte overlast. Zij gaven duidelijk aan dat aan dit feestje snel een einde moest komen. Gegeven de verkeers- en geluidshinder was dat een terecht punt. Die maandag al heb ik besloten de proef te stoppen, en de woensdag daarop waren de geluidsstrepen verwijderd. Aan het eind van de week heb ik ook nog contact met een aantal mensen gehad. Dat werkte heel goed. Mensen boden ook nog excuses aan voor hun felle reacties in de nationale media. Ik heb gezegd: “Dit soort dingen gebeuren. Jullie waren overvallen en wij hadden niet goed nagedacht.”’

‘Aanspreekbaar zijn en geen blad voor de mond nemen. Dat is een typisch Friese manier om dingen op te lossen. Wel was ik geschrokken van de felle kritiek die het opriep in de nationale pers; daar werd het gelijk een kwestie rond de besteding van overheidsgeld. Ook werden er ordinaire grappen over mijn achternaam gemaakt. In de internationale pers, tegenover de BBC en *The New York Times* bijvoorbeeld, hebben we aan het verhaal achteraf gelukkig vooral een positieve twist kunnen geven in het kader van Leeuwarden-Fryslân 2018 Culturele Hoofdstad van Europa.’

Hoe kan het wel?

‘We hebben ook het “slimme” kruispunt van Fryslân op de N359, de weg tussen Leeuwarden en Bolsward. Daar staan speciale matrixborden die registreren of er verkeer vanuit Húns of Leons het kruispunt nadert. Als dat niet het geval is, staat er op het bord dat er gewoon 100 kilometer per uur gereden mag worden. Komt er wel iets aan, dan geeft het bord aan dat er 70 kilometer per uur gereden moet worden. Zo wordt via techniek geanticipeerd op het natuurlijke gedrag van mensen dat ze liever willen doorrijden, maar heus wel vaart willen minderen als er een auto aankomt. Het idee kwam niet van de provincie zelf, maar is een burgerinitiatief, hetgeen het extra bijzonder maakt. Het is bovendien een initiatief dat wél werkt in de praktijk en het verkeer aantrekkelijker en veiliger maakt.’

Gedeputeerde
Sietske Poepjes
van Fryslân.
Bron: Provincie
Fryslân